

Raport științific intermediar

cu privire la realizarea obiectivelor prevăzute în proiectul

Construirea identităților moderne în Transilvania. O abordare comparativă

cod: PN-II-ID-PCE-2011-3-0081

Perioada: 5 oct. 2011 – 1 oct. 2013

- Director de proiect: prof. univ. dr. Sorin Mitu -

Pe perioada celor doi ani care au trecut de la începerea proiectului, apreciem că obiectivele fixate inițial au fost realizate în proporție de 100%. Problemele ivite ca urmare a reducerii finanțării în anul 2013, la nivelul de 43% din suma prevăzută în devizul inițial, au fost soluționate în principal prin diminuarea salariilor membrilor echipei, ca și prin replanificarea unor activități de documentare și comunicare a rezultatelor cercetării în anul 2014. Cu toate acestea, obiectivele propuse inițial, cuantificabile în indicatori de performanță, respectiv publicațiile angajate prin contract, au fost realizate integral, așa cum reiese din datele introduse în platforma *EvoC*, date la care facem trimitere în vederea evaluării acestui raport.

În mod concret, în această perioadă au fost publicate în cadrul proiectului 9 articole în reviste indexate ISI, 11 articole indexate în baze de date internaționale, 7 cărți la edituri interne și internaționale de prestigiu, precum și 20 de capitole de carte apărute în volume colective. Editarea unui număr atât de ridicat de publicații a fost posibilă prin eforturile conjugate ale unei echipe robuste de cercetare (12 cercetători angrenați în proiect: prof. univ. dr. Sorin Mitu, prof. univ. dr. Ioan Bolovan, prof. univ. dr. Rudolf Gräf, conf. univ. dr. Judit Pál, dr. Luminița Dumănescu, dr. Elena Bărbulescu, dr. Nicoleta Hegedüs, dr. Anca Gogâltan, dr. Luminița Ignat-Coman, dr. Andrea Fehér, drd. Mihaela Mehedinți, drd. Réka Szücs), la care s-au adăugat contribuțiile unui număr de alți 6 cercetători care au sprijinit activitățile noastre (prof. univ. dr. Ladislau Gyémánt, conf. univ. dr. Ion Cârja, dr. Marian Zăloagă, dr. Nicolae Teșculă, dr. Cecilia Cârja, dr. Mircea Abrudan).

În conformitate cu obiectivele asumate prin contract, ca și cu cele fixate în Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2007-2013, am acordat o atenție prioritară difuzării rezultatelor cercetării în publicații cu impact și vizibilitate pe plan extern, capabile să aducă cercetările echipei noastre în atenția comunității științifice internaționale. Au fost publicate

materiale în edituri de prestigiu cum ar fi Peter Lang (Oxford–Berlin–New York–Wien), au fost editate două volume de studii în colaborare cu editura canadiană Symphologic Publishing (Gatineau–Quebec), au fost publicate, în doi ani, nouă articole cotate ISI și unsprezece articole înregistrate în alte baze de date internaționale. 18 din cele 20 de articole publicate în reviste ISI sau BDI au apărut în limba engleză, la fel ca și cele două volume colective de studii. În conformitate cu specificul cercetării istorice, nu am neglijat însă nici publicarea în limbile originale ale izvoarelor, respectiv, în acest caz, fiind vorba de istoria Transilvaniei, în limbile română, maghiară și germană. O antologie de texte referitoare la imaginea de sine a maghiarilor ardeleni din secolul al XIX-lea a fost editată în limba maghiară (autor: Nicoleta Hegedüs), iar două culegeri similare, cuprinzând texte în limba română (autor: Luminița Ignat-Coman), respectiv germană (autor: Anca Gogâltan), sunt pregătite pentru tipar.

Din punct de vedere al conținutului cercetării, la fel ca și în cazul indicatorilor cuantificabili de rezultat, apreciem că au fost atinse obiectivele de etapă, planificate inițial. Cercetarea comparată a procesului de formare a identităților moderne în Transilvania, pe parcursul secolelor XVIII-XIX, a abordat, prin studii parțiale, diferitele zone de manifestare ale fenomenelor identitare: identitățile etnice și naționale, identitățile confesionale, identitățile locale și regionale, identitățile sociale și de gen – toate acestea au făcut obiectul unor cercetări aplicate, pe studii de caz sau chiar prin intermediul unor abordări mai generale. Reunirea acestor studii parțiale, rezultate din șantierul personal al fiecărui membru al echipei, a avut ca urmare editarea unor numere tematice de revistă (*Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*. *Historia*, 2012, două numere; *Transylvanian Review*, 2013), ca și a unor volume colective (*Building Identities in Transylvania. A Comparative Approach*, 2013; *Entangled Identities. Regionalism, Society, Ethnicity, Confession and Gender in Transylvania*, 2013), capabile să ofere o imagine de ansamblu asupra fenomenului studiat. O atenție specială a fost acordată dimensiunii teoretice și metodologice a cercetării, contribuțiile directorului de proiect (*Regional Identities from Transylvania in the «Longue Durée»*) sau ale Elenei Bărbulescu (*Romanian Peasant Identities in Transylvania: Sources, Methods and Problems of Research*) oferind noi perspective de abordare în ceea ce privește rolul identităților regionale în construirea solidarităților moderne, precum și în domeniul atât de puțin cercetat al explorării fenomenului identitar prin intermediul surselor folclorice. O direcție inedită de analiză, vag anticipată în planul inițial al cercetării, dar conturată ca o pistă extrem de promițătoare pe parcursul proiectului, o reprezintă explorarea universului oniric, în vederea surprinderii resorturilor psihologice profunde ale fenomenelor identitare (Sorin Mitu, *Pentru o istorie a viselor românești: probleme ale cercetării, surse și tipologie*).

Potrivit obiectivelor asumate inițial (într-un proiect care a fost notat cu 98,67 puncte, cel mai mare punctaj acordat de o echipă de evaluatori, pentru proiecte PCE, pe toate cele 11 domenii de știință existente), cercetarea noastră a vizat o abordare comparativă a construcției identitare în Transilvania, adică realizarea unui studiu care să acorde atenție, în mod echilibrat, tuturor componentelor etnice ale acestei provincii multiculturale. Studii ample au fost dedicate fenomenelor identitare la românii din Transilvania (Sorin Mitu, Luminița Ignat-Coman, Elena Bărbulescu), la maghiari (Andrea Fehér, Nicoleta Hegedüs, Réka Szücs), la sași (Mircea Abrudan, Nicolae Teșculă, Anca Gogâltan, Sorin Mitu), la armeni (Judit Pál), la evrei (Ladislau Gyémánt), la țigani (Marian Zăloagă) etc.

Ce nu am realizat până acum, din obiectivele propuse inițial pentru luna septembrie 2014? În conformitate cu graficul asumat, cercetările efectuate până la această dată (1 octombrie 2013) au urmărit să pregătească terenul pentru elaborarea unei lucrări de sinteză, monografice, dedicată construcției identităților moderne în Transilvania, la români, maghiari și sași, dar și la celelalte grupuri etnice și comunitare din provincie (armeni, evrei, șvabi, țigani, sârbi etc.). Studiile de până acum au oferit un material abundent în acest sens, incluzând instrumente de lucru, repertorii bibliografice specializate pentru toate cele trei mari comunități culturale ale Transilvaniei, culegeri de izvoare cuprinzând cele mai importante texte cu caracter identitar, precum și un mare număr de contribuții parțiale, aplicate asupra unor aspecte particulare.

Ceea ce mai trebuie realizat, în conformitate cu graficul inițial, este tocmai încununarea proiectului, degajarea unei viziuni de ansamblu, comparativă și comprehensivă, capabilă să pună în evidență și să explice mecanismele generale ale construcției identitare în Transilvania epocii moderne. Elaborarea unui volum de sinteză cu această miză științifică reprezintă obiectivul final al proiectului, un obiectiv având o relevanță teoretică și practică ridicată în zona dezbaterilor contemporane referitoare la regionalizarea României. Din asemenea motive, pe baza rezultatelor obținute până acum, solicităm continuarea finanțării, în vederea ducerii proiectului la bun sfârșit.

Cluj-Napoca, 1 octombrie 2013

Director de proiect,
prof. univ. dr. Sorin Mitu

